

Saksa kirjastajate rahupremia pälvis Serhi Žadan

Saksa kirjastajate ja raamatukaupmeeste ühing annab 2022. aasta rahuauhinna Ukraina kirjanikule ja muusikule Serhi Žadanile. Pree-

mia suurus on 25 000 eurot. Varem on auhinna pälvinud Margaret Atwood, Václav Havel, Astrid Lindgren, Hermann Hesse jt. **ERR**

Kitarristipremia Anna Regina Kalgile

Viljandi kitarrifestivalil pälvis Tiit Pauluse noore kitarrimängija preemia Anna Regina Kalk. Ta on lõpetanud EMTA Jaak Sooääre juhendamisel. Viimased neli aastat on ta õppinud Saksamaal Hochschule für Musik Franz Liszt Weimaris. **EPL**

Fotod: Siim Vahur

„Orpheus põrgus“

PÕRGU

Põrgulikus kabarees voolab vein, kerkivad seelikuservad ja jätkub pidu.

Särav maailm, kus armastusel pole kohta

Estonias lavale jõudnud operetti iseloomustab ühelt poolt suurejoonelisus ja sära, teisalt tegijate tagasihoidlik suhtumine algmaterjali.

ARVUSTUS
Ruth Alaküla
ERR-i muusikatoimetaja

Jacques Offenbachi operetis on märkimisväärne hulk tegelasi, neist enamik Olümposel elavad jumalikud olendid, kelle kehastamisega on hõivatud peaaegu terve Estonia ooperitrupp ja suur hulk külalisi. Offenbachi teose inspiratsiooniallikas on kreeka mütoloogiast pärit lugu meisterlikust muusikust Orpheusest, kelle naine Eurydike saab ussilt hammustada ja sureb. Murest murtud Orpheus läheb talle põrgusse järele, ületab oma imelise muusika abil kõik takistused ja saab võimaluse naine uuesti ellu äratada tingimusel, et ta pikal teel allilmast üles kordagi tagasi ei vaata.

Sama lugu räägivad veel paljud muusikaloo olulised teosed, nii üks esimesi oopereid, 400 aastat vana „Orpheus“ Monteverdilt kui ka 150 aastat hiljem

publikut vaimustanud „Orpheus ja Eurydike“ suurelt ooperireformaatorilt Christoph Willibald Gluckilt. Kui „Orpheuse“ lugu lõpeb traagiliselt, sest hetk enne maale jõudmist vaatab ta tagasi, kaotab igaveseks Eurydike ja sureb ka ise vihaste bakhantide käe läbi, siis Gluck annab oma ooperis armastajatele teise võimaluse ja jumalate soovil äratatakse Eurydike ellu.

Eesti lavadel harv külaline

Offenbachi operetis läheb kõik siiski teisi. Eurydike tahab ise väga põrgusse selle valitseja Pluto juurde, sest on oma poeetist abikaasast ja tema muusikast surmani tüdinenud. Orpheus tunneks naisest vabanemise üle suurt rõõmu, kui mitte Avalik Arvamus, kes kogu mängu juhhib, ei sunniks teda astuma samme Eurydike päästmiseks. Siiski on Glucki ooper olnud Offenbachil oma teost luues nii silmis kui ka kõrvus. Et kuulajad ei kahtleks, annab sellest tunnistust ka otsene muusikaline tsitaat ooperist. „Orpheus põrgus“ ongi mõeldud suuresti parodee-

rima nii Glucki väljapeetud tõsist kui ka eriti toonast poliitilist eliiti. Glucki ooper pole Eesti lavadel kuigi sage külaline (meenub 12 aasta tagune esitus Birgitta festivalilt) ja ka Napoleon III aegseid ministreid ei tunne Eestis eriti keegi. Millest siis räägib see lugu, miks peaks laval toimuv vaatajale korda minema? Nendele küsimustele vastates on lavastusmeeskond jäänud põhjendamatult tagasihoidlikuks ja napolisõnaliseks.

Tagasihoidlik on eelkõige lavastaja suhe materjali. Liis Kolle on püüdnud teose lavastada, suhestumata avalikult

seeda ümbritseva aja ja oludega, ehkki operett seda võimaldab ja tihti ka eeldab.

Sidet tänapäevaga hoiavad Reili Evariti vaimustavad kostüümid, mis kannavad endas hulgaliselt vihjeid popkultuurile. Ometi jääb see side otsapidi õhku ega vii kuhugi välja. Jaagup Roometi loodud

Lavastuse suurte õnnestumiste hulka võib arvata Heldur Harry Põlda osatäitmise nimiosalise Orpheusena.

Olümpose kuldne maailm on jalust rabavalt uhke. Põrgu on kabaree, kus kogu rohkem või vähem jumalik seltskond tunneb end palju kodusemalt kui koduse sinise taeva all.

Palju õnnestunud rolle

Lavastuse kordaminekute poolele jääb ka mitu osatäitmist. Teose muusikaline raskuspunkt langeb Eurydikele. Eliina Nechayevale sobib see roll suurepäraselt nii hääle kui ka karakteri poolest. Teisel esietendusel oli ta esitus vokaalselt särav. Nechayeva teatralne mängustiil haakus lavastuse üldise tooniga ja tema

Mängu juhtiva Avaliku Arvamuse (Juuli Lill) kuju on Muhu seeliku, kuulivesti ja habeme abil muudetud eriti koledaks.